

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

LAADUNARVIOINTI JOHTAMISEN JA KEHITTÄMISEN VÄLINEENÄ

Janniina Vlasov
varhaiskasvatuksen arviointiasiantuntija,
Karvi

17.5.2018 Varhaiskasvatuksen johtajuusfoorumi

Tiedolla johtaminen vs. tunteella ja luulolla johtaminen

- Arvioinnilla tarkoitetaan systemaattista tiedon tuottamista varhaiskasvatuksesta sen kaikilla tasoilla.
- Arvioinnin avulla varhaiskasvatuksen organisointia ja pedagogiikkaa voidaan vahvistaa ja samalla sitä tehdään näkyväksi.
- Arviointitiedon keräämiseen, tallentamiseen, analysointiin ja levittämiseen käytettyjen menetelmien tulee olla luotettavia, uskottavia ja avoimia.
- Systemaattista arviointitietoa voidaan (pitää) tuottaa monenlaisilla eri menetelmillä ja monella eri tasolla.

➔ **ARVIOINTI ON KAIKKIEN YHTEINEN TEHTÄVÄ!**

Arviointi ja sen kehittäminen kansallisella tasolla

Kansallisen tason arviointiin liittyvät tehtävät

1. Kansalliset arvioinnit

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanon arviointi 2017–2019

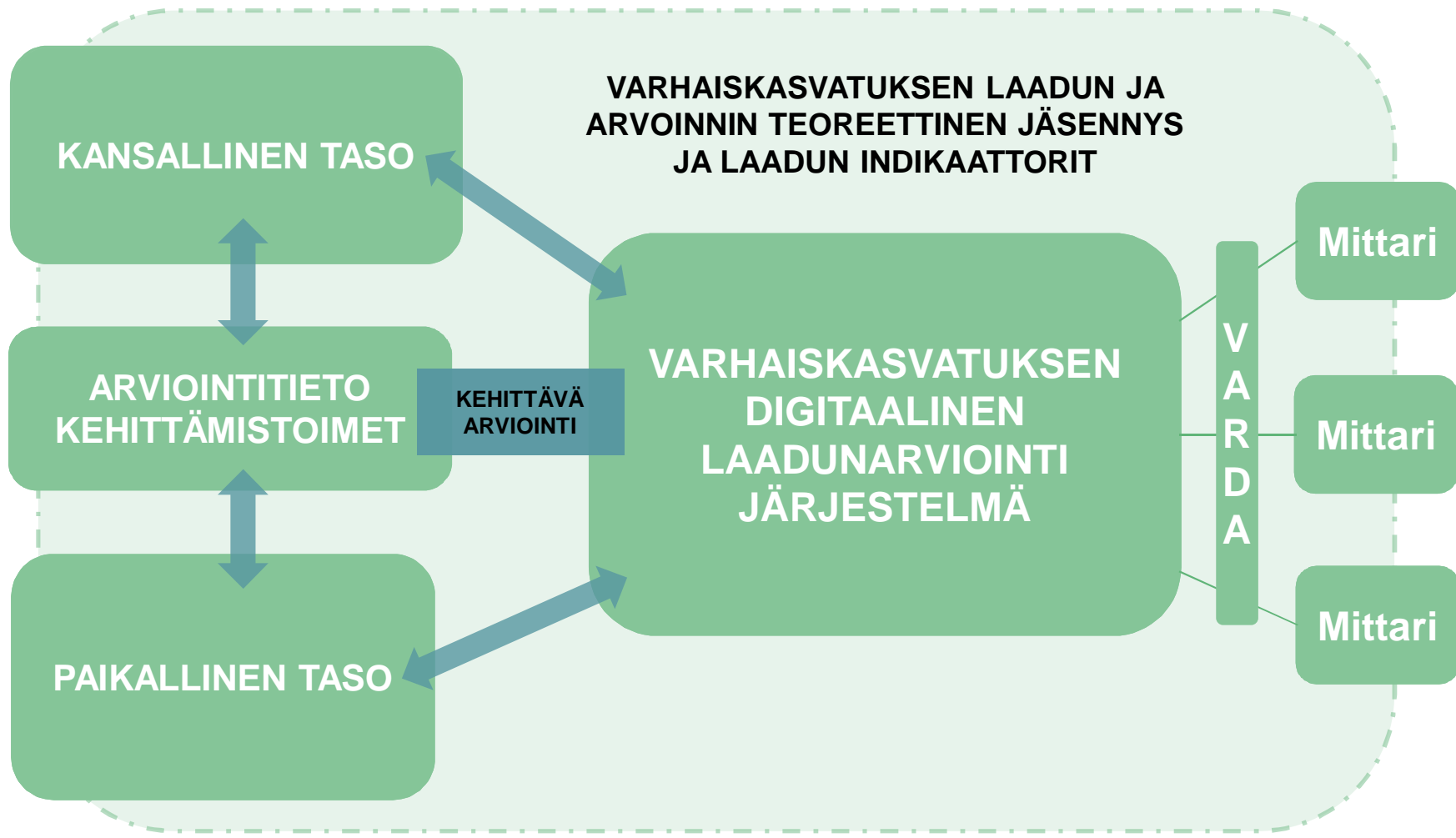
2. Järjestäjien tukeminen laadunhallinnassa

Kansallisen arviointijärjestelmän kehittäminen;
varhaiskasvatuksen laadun teoreettinen jäsenitys ja laadun indikaattorit 2017–2018

Karvin ulkoiset arvioinnit

- Ei kontrolloivaa, vaan kehittävää arviointia
- Kansalliset teema,- tila- ja järjestelmäarvioinnit nelivuositain vahvistettavan kansallisen arviointisuunnitelman mukaisesti
 - ➔ Ajankohtaisia arviointitarpeita voi ehdottaa
- Ulkoisella arviointitiedolla tuotetaan tukea johtamiseen, päätöksentekoon ja varhaiskasvatuksen kehittämiseen
- Ei ranking-listoja ➔ vertailutiedosta tukea ja hyötyä paikalliseen kehittämiseen
- Hyvien käytänteiden jakaminen

Kansallinen laadun arviointijärjestelmä

Laadunarviointijärjestelmän kehittäminen

I vaihe:

Varhaiskasvatuksen laadun ja sen arvioinnin teoreettisen jäsennyksen laatiminen sekä laadun indikaattorien määrittely.

- taustaselvitys ”Varhaiskasvatuksen arvioinnin nykytila” julkaistiin syksyllä 2017
- asiantuntijaryhmä aloitti työnsä syksyllä 2017
- I vaihe valmistuu syksyllä 2018

II vaihe:

Digitaalisen laadunarviointijärjestelmän kehittäminen kuntien itsearvioinnin tueksi. Järjestelmän kautta Karvi voi kerätä kansallista arviointiaineistoa.

- II vaiheen suunnittelutyö on käynnistynyt

Laadun määrittely ja yhteiset tavoitteet lisäävät arvioinnin luotettavuutta ja edelleen luottamusta arviointiin

Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset - asiakirja

Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin kansallisen kehittämisen kokonaisuus

- Lainsäädännöllinen pohja
- Varhaiskasvatuksen arviointiin liittyvät tehtävät eri tasoilla
→ Kansallisen, paikallisen ja pedagogiikan toteutumisen tasot

Arvioinnin periaatteet varhaiskasvatuksessa

- Kehittävä arviointi varhaiskasvatuksessa
- Arvioinnin systemaattisuus ja tavoitteellisuus
- Arvioinnin haasteet

Varhaiskasvatuksen laadun teoreettinen jäsenitys

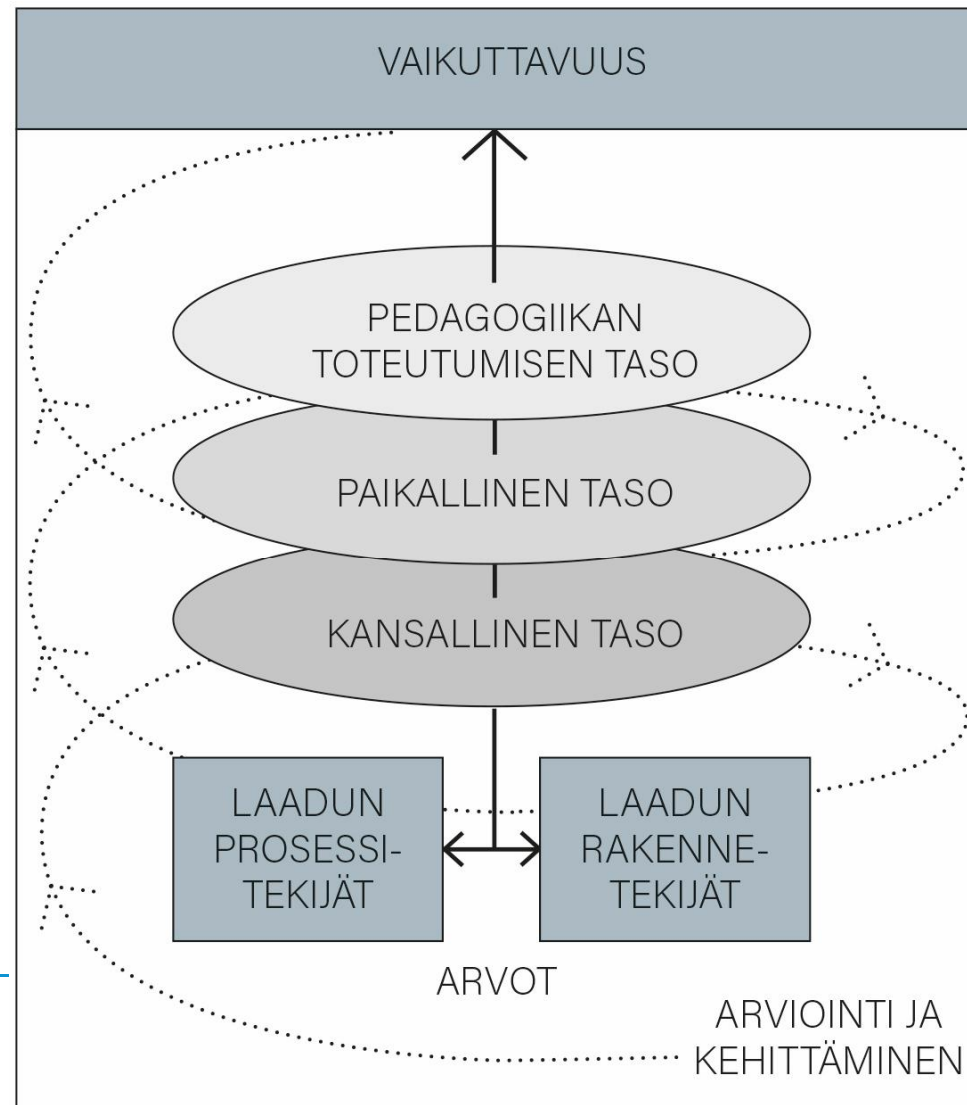
- Suomalaisen varhaiskasvatuksen laadun määritelmä
- Laadun arviointia ohjaavat arvot ja periaatteet
- Varhaiskasvatuksen laadun osatekijät
(rakenteelliset tekijät, prosessitekijät → vaikuttavuus)

Varhaiskasvatuksen laadun indikaattorit

Kehittävä arviointi tukee toimintaa

- **Osallisuus.** Osallisuuden periaatteen tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen arviointikulttuuria, jossa henkilöstöllä on aktiivinen rooli pedagogisen toiminnan arvioinnissa.
- **Monimenetelmäisyys.** Kehittävä arviointi ei ole yksittäinen menetelmä tai työskentelytapa vaan laajempi viitekehys → hyödynnetään useita erilaisia, toisiaan tukevia menetelmiä.
- **Mukautuvuus.** Arviointi on kontekstisensitiivistä → arvioinnin tavoitteet määritellään ja räätälöidään aina tarpeiden ja arvioinnin kohteen mukaan.
- **Läpinäkyvyys.** Arvioinnilla pyritään ”paljastavuuteen” → monipuolisilla arviointimenetelmillä ja yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa arvioinnilla pyritään näkökulmien laajentamiseen sekä kriittiseen ja vertailevaan tiedontuotantoon.

Suomalaisen varhaiskasvatuksen laadun teoreettinen jäsenitys

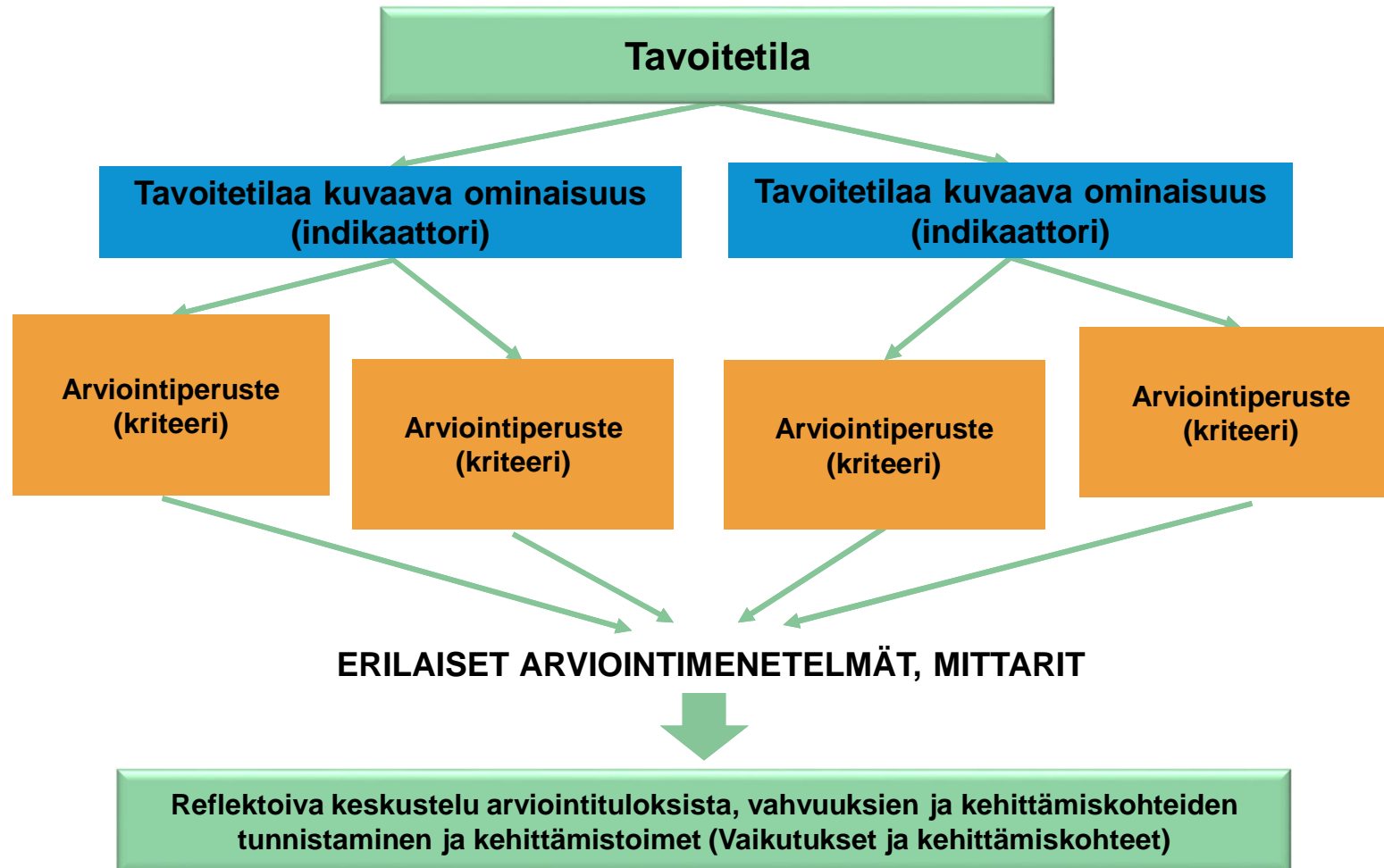

Varhaiskasvatuksen laadun indikaattorit

- Laadun osatekijät eli tavoitetilaa kuvaavat ominaisuudet
 - ➔ Suuntaviivat tavoiteltavalle laadulle ja yhteiselle kehittämisen suunnalle
 - Nousevat varhaiskasvatuslaista, VASU:sta sekä tutkimuksesta
 - Systemaattinen arviointi edellyttää tavoitetilan asettamista
 - ➔ Jos tavoitetilaa ei ole asetettu, arviointi kohdistuu kunkin arvioijan sattumanvaraisiin havaintoihin tilanteesta
 - Toiminnan suuntaaminen kohti asetettuja tavoitteita
 - ➔ jatkuva arvioinnin ja kehittämisen prosessi
-

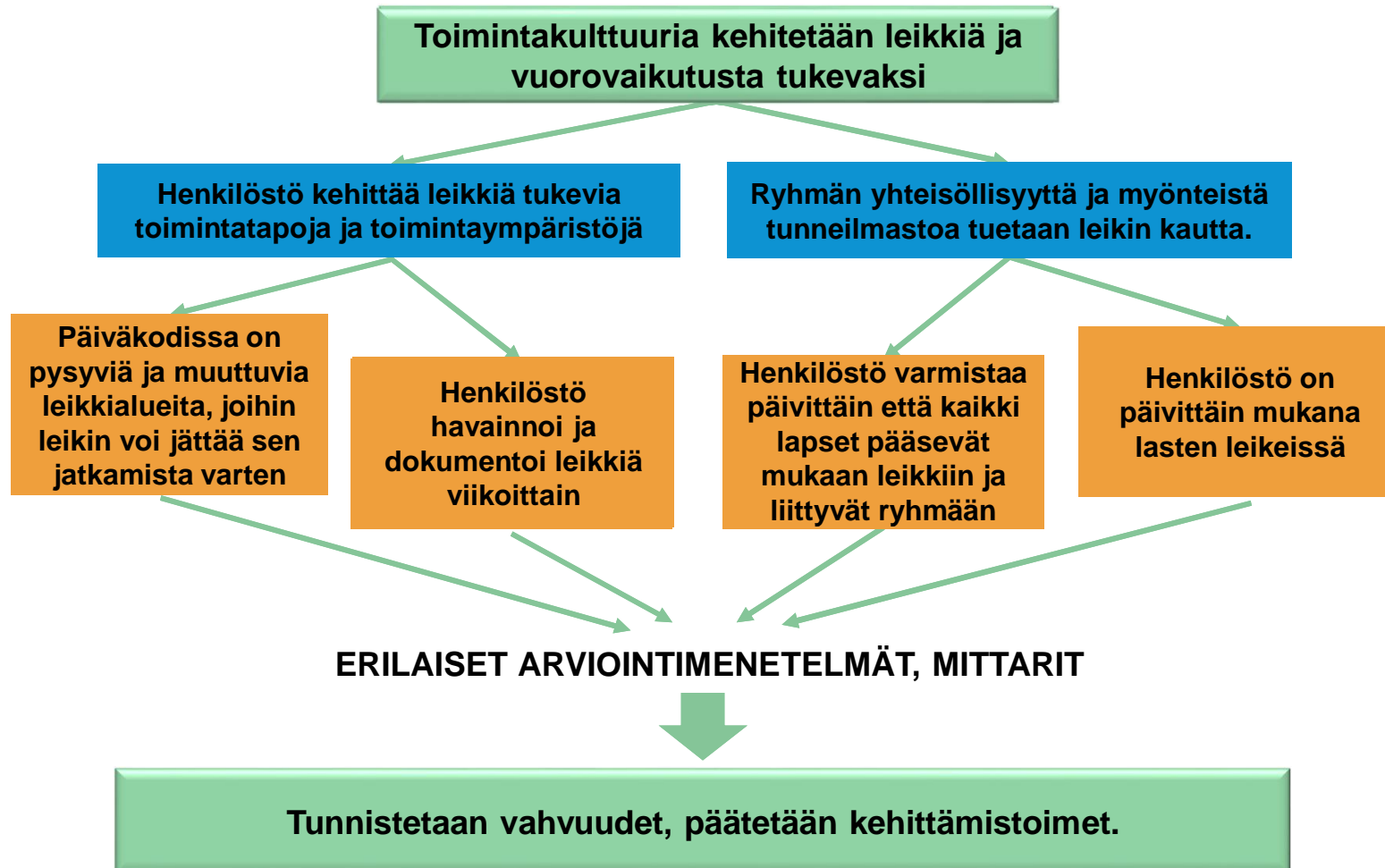
Tavoitepohjaisen arvioinnin rakenne

Esimerkki

Tavoitepohjaisen arvioinnin rakenne

Esimerkki

Kriteeriperusteiseen arviointiin liittyy aina haasteita

- Mitä seikkoja laadun indikaattorit, tarkat arviointikriteerit ja valmiit arviointimallit eivät tavoita?
- Vaarana varhaiskasvatuksen "teknistyminen"
 - ➔ muodollinen pyrkimys saavuttaa indikaattoreiksi tai kriteereiksi kirjatut tavoitteet.
- Arvioinnissa käytettyjen menetelmien ja välineiden avulla tuotettu tieto on aina osittaista
 - ➔ Kuinka varmistetaan yksittäisen lapsen kokemus ja saadaan tietoa lapsen kohtaamasta toiminnan laadusta?
- Kuinka varmistetaan paikallisten erityispiirteiden säilyminen?
- Arvioinnin eettinen pohdinta tärkeää (vrt. Atjonen 2007)

”Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on arviointijärjestelmä, joka tuottaa kattavaa arviointitietoa varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja toteutumisesta.”

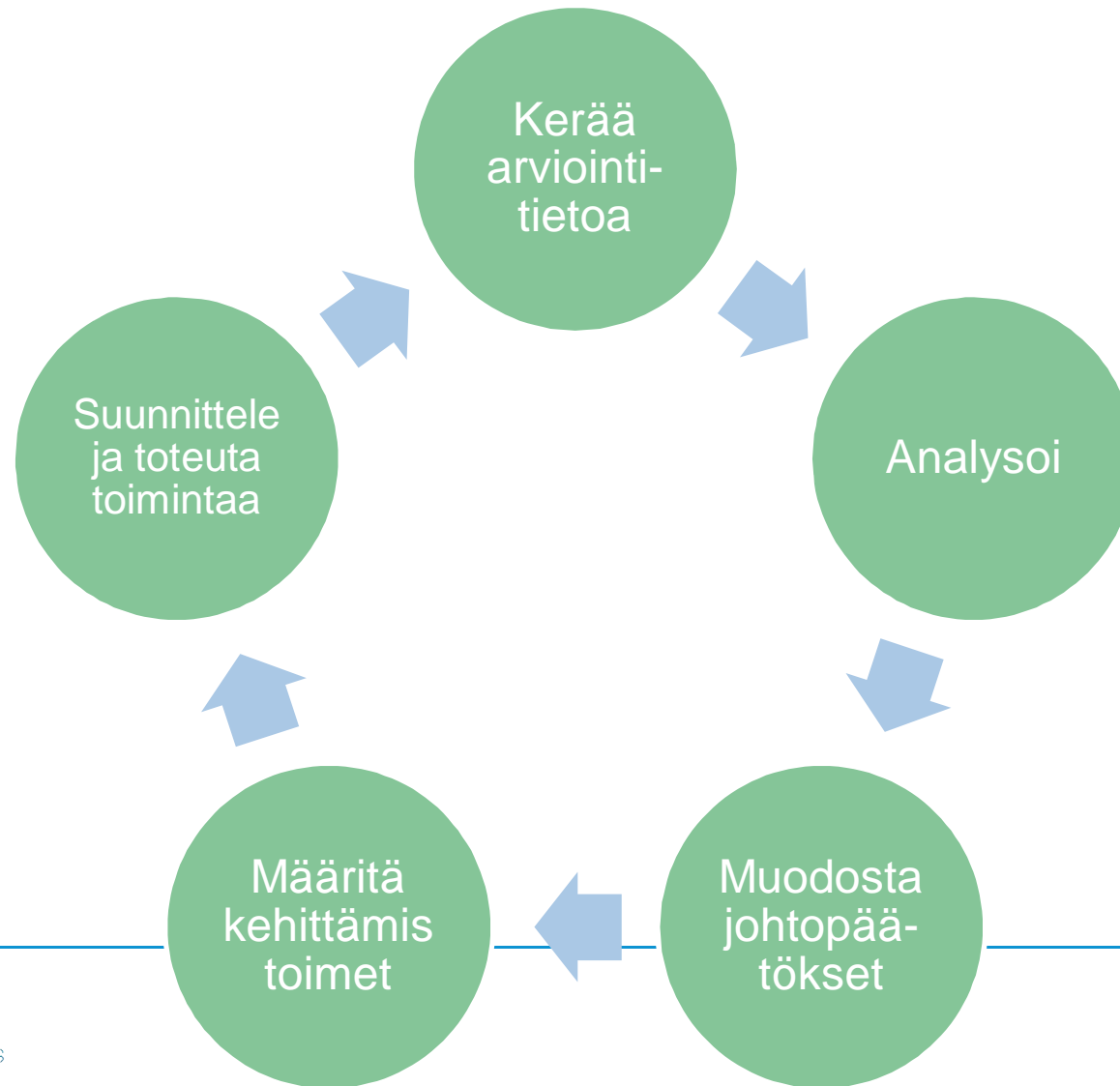
Varhaiskasvatuksen järjestäjän tai yksityinen palveluntuottajan arviointivastuut

- **LAADUNHALLINTA:** Järjestäjän tulee seurata ja arvioida säännöllisesti järjestämäänsä varhaiskasvatusta, varhaiskasvatussuunnitelmia ja niiden toteutumista eri toimintamuodoissa.
- **TAVOITTEELLISUUS JA SYSTEMAATTISUUS:** Tavoitteet arvioinnille nousevat ohjausjärjestelmästä, tutkimuksesta ja näiden pohjalta johdetuista varhaiskasvatuksen laadun indikaattoreista sekä järjestäjän omista tarpeista.
- **ARVIOINNIN AUTONOMIA:** Vastuu päättää järjestäjä- ja yksikötason arviointimenetelmät ja julkaisutavat.
- **OSALLISTAVUUS:** Varmistaa henkilöstön, oleellisten sidosryhmien sekä lasten ja huoltajien osallisuus arviointiprosessissa.
- **HYÖDYNNETTÄVYYS:** Arvioinnissa saatuja tietoja hyödynnetään palvelujen johtamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnin haasteet järjestäjätasolla

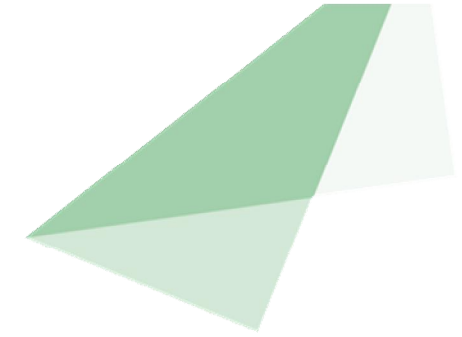
- Paikallisen toimintaympäristön erityispiirteet keskeinen peruste itsearviointitavan valinnalle (mm. toiminnan pienimuotoisuus → valmiit mallit koettiin usein kalliina ja työläinä)
- Menetelmät vakiintuneet usein toiminnan myötä (perinteet, vakiintuneet tavat), valintakriteerinä esim. menetelmän helppokäyttöisyys ja/tai monipuolisuus
- Systemaattisin järjestäjän taholta kerätty arviointitieto kohdennettu usein varhaiskasvatuksen rakennelaatuun ja sen määrällisiin, helposti vertailtaviin tunnuslukuihin
 - Varmistetaan lain vähimmäisvaatimusten toteutuminen
 - Käytössä olevat systemaattisen laadunarvioinnin mittarit, eivät anna suoraa tietoa pedagogisen toiminnan tilasta
 - Henkilöstömitoitusta ja lapsiryhmän rakennetta ei juurikaan arvioitu toiminnan pedagogisesta eikä ihmissuhteiden pysyvyyden näkökulmasta.

Arviointi ja sitä seuraava kehittäminen ovat jatkuva prosessi

Lopuksi

- Käytetyt itsearviointimenetelmät ovat osa laadunhallintaa, toisin sanoen osa johtamisjärjestelmää ja yksi johtamisen välineistä.
- Itsearviointi on olennainen osa oppivaa organisaatiota.
 - ➔ Organisaatiolla, joka kykenee kriittisesti ja ennakkoluulottomasti arvioimaan ja analysoimaan vallitsevia toimintatapojaan on mahdollisuuksia niitä muuttaa.
- Kehittymisen edellytys on rehellisyys
 - ➔ Kun arviointitietoa tuotetaan ensisijaisesti itselle ja oman toiminnan kehittämiseen, sen tulee kuvata toimintaa rehellisesti ja aidosti.
- Millainen arviointitieto on oleellista organisaation ydintehtävän ja kehittymisen kannalta?
 - ➔ Tiedon tallentamisesta tiedon hyödyntämiseen

Valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen arviointi ja sen kehittäminen -seminaari

25.10.2018 kello 9 – 15.30
(Kansallismuseo, Helsinki)

Tilaisuudessa julkistetaan
VARHAISKASVATUKSEN LAADUN ARVIOINNIN
PERUSTEET JA SUOSITUKSET –asiakirja
ja VARHAISKASVATUKSEN LAADUN INDIKAATTORIT

Kiitos!

janniina.vlasov@karvi.fi

Lisää tietoa toiminnastamme:

<https://karvi.fi/varhaiskasvatus/>

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS